

Bryssel den 28.10.2019
COM(2019) 548 final

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**om genomförandet, resultaten och den allmänna bedömningen av Europaåret för
kulturår 2018**

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund: Europas kulturarv som en resurs för Europa

Europeiska unionen (EU) har utsett 2018 till Europaåret för kulturarv.

Europas kulturarv ”utgör en gemensam europeisk källa till hågkomst, förståelse, identitet, dialog, samarbete och kreativitet”¹. Kulturarvet omfattar ”ett brett fält av resurser som ärvts från det förflutna i alla former och aspekter – materiella, immateriella och digitala (ursprungligen digitala eller digitaliserade), däribland monument, platser, landskap, färdigheter, seder och bruk, kunskap och uttryck för mänsklig kreativitet såväl som samlingar som förvaras i och förvaltas av offentliga och privata organ som museer, bibliotek eller arkiv. Kulturarvet inbegriper även filmarvet”².

EU som region står för mer än en tredjedel av Unescos världsarvslista³ och en fjärdedel av Unescos representativa lista över mänsklighetens immateriella kulturarv⁴. Hittills har 38 platser beviljats det europeiska kulturarvsmärket⁵ för den roll som de har spelat i Europas historia. Det finns 33 kulturvägar som har certifierats av Europarådet⁶. På Europeana, Europas digitala plattform för kulturarv, finns 54 miljoner objekt från 3 700 europeiska kulturinstitutioner. När det gäller naturarvet – som utgör en integrerad del av kulturarvet – omfattar nätverket av 27 000 skyddade Natura 2000-områden 18 % av EU:s landyta och nästan 6 % av det marina territoriet.

Kulturarvet är också en resurs för Europa. EU:s kulturarvssektor sysselsätter över 300 000 personer, och 7,8 miljoner arbetstillfällen i EU är indirekt kopplade till kulturarvet (t.ex. tolkning och säkerhet).

I denna rapport ges en översikt över genomförandet och resultaten av Europaåret för kulturarv 2018, i linje med artikel 10 i Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2017/864 av den 17 maj 2017⁷.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864>

² Samma som ovan.

³ <http://whc.unesco.org/en/list/?&delisted=1>

⁴ <https://ich.unesco.org/en/lists>

⁵ https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/heritage-label_en

⁶ Europarådet, 2017.

⁷ Se fotnot 1.

1.2. Målen med Europaåret för kulturarv 2018

I Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2017/864 om ett Europaår för kulturarv (2018)⁸ fastställdes allmänna och specifika mål.

Det övergripande syftet med Europaåret var att uppmuntra till att dela och sätta värde på Europas rika och mångskiftande kulturarv, öka medvetenheten om vår gemensamma historia och gemensamma värderingar samt stärka känslan av att höra till ett gemensamt europeiskt rum.

De allmänna målen med Europaåret var att främja och stödja unionens, medlemsstaternas samt de regionala och lokala myndigheternas insatser i samarbete med kulturarvssektorn och det bredare civila samhället, för att skydda, bevara, återanvända, stärka, värdesätta och främja Europas kulturarv och framför allt för att

- ”bidra till att främja den roll som Europas kulturarv har som en av hörnstenarna för den kulturella mångfalden och interkulturell dialog [...],
- stärka bidraget från Europas kulturarv till vårt samhälle och vår ekonomi, genom sin direkta och indirekta ekonomiska potential [...],
- lyfta fram kulturarvet som en viktig del av förbindelserna mellan unionen och tredjeländer [...]”⁹.

1.3. Eurobarometerundersökningen om kulturarvet

Som förberedelse inför Europaåret genomfördes en särskild Eurobarometerundersökning¹⁰ i slutet av 2017. Syftet var att undersöka EU-medborgarnas attityder och åsikter om kulturarvet.

Undersökningen visade

- att EU-medborgarna anser att kulturarvet är viktigt för dem personligen (84 %) och för deras lokalsamhälle (84 %), region (87 %) och land (91 %) samt för EU som helhet (80 %),
- att offentliga myndigheter bör anslå mer medel till kulturarvet (74 %) och att det är de, inbegripet EU, som bör göra mest för att skydda detta,
 - att EU-medborgarna känner stolthet över kulturarvet (82 %) och anser att det kan förbättra människors livskvalitet (71 %) och stärka känslan av att tillhöra Europa (70 %).

2. GENOMFÖRANDET AV EUROPAÅRET FÖR KULTURARV 2018

En decentraliserad strategi antogs för att genomföra Europaåret för kulturarv 2018.

2.1. Styrningen av Europaåret för kulturarv 2018

Europaåret samordnades på nationell nivå av ”nationella samordnare” från alla deltagande länder – alla 28 medlemsstater samt nio associerade länder (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Nordmakedonien, Island, Montenegro, Norge, Schweiz, Georgien och Serbien).

På EU-nivå genomfördes Europaåret gemensamt av Europeiska kommissionen (upp till 15 generaldirektorat), Europaparlamentet, Europeiska unionens råd, Regionkommittén och

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32017D0864>

⁹ Beslut (EU) 2017/864.

¹⁰ https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/special-eurobarometer-europeans-and-cultural-heritage_sv

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Kommissionen svarade för samordningen av Europaåret på EU-nivå.

Kommissionen bistods av en grupp bestående av 38 organisationer i det civila samhället (nedan kallad *intressentkommittén*) som valdes ut genom ett öppet och transparent förfarande, efter en öppen inbjudan att anmäla intresse för deltagande. Unesco och Europarådet var också delaktiga.

Under 2017 och 2018 kallade kommissionen till sex möten med intressentkommittén och de nationella samordnarna för att samordna genomförandet av Europaåret. Företrädare för Europaparlamentet deltog som observatörer i dessa möten.

2.2. Resurser

Europaåret för kulturarv 2018 tilldelades en budget på 8 miljoner euro för 2017–2018, i linje med beslut (EU) 2017/864. En större del av budgeten gick till finansiering av en särskild inbjudan till samarbetsprojekt inom programmet Kreativa Europa (4,8 miljoner euro). Kommissionen använde dessutom budgeten för att stödja projekt på EU-nivå, till exempel samarbetet med Icomos i fråga om EU-kvalitetsstandarder vid ingrepp i kulturarv¹¹, projektet WeAre#EuropeForCulture¹², Faro Way-projektet med Europarådet¹³ samt EU:s och Unescos gemensamma projekt för att engagera ungdomar på kulturarvsområdet¹⁴, en informationskampanj och en Eurobarometerundersökning¹⁵ (totalt 2,8 miljoner euro). Resten av budgeten användes för stöd- och samordningsverksamhet.

3. NYCKELAKTIVITETER

3.1. Informationskampanjer

En informationskampanj anordnades på EU-nivå. De främsta målgrupperna var skolelever (10–15 år) och ungdomar (15–25 år).

Det informationsmaterial som ställdes till alla EU-medlemsstaters förfogande på respektive språk inbegrep bland annat en grafisk profil samt en logotyp som hade tagits fram enkom för Europaåret på alla 24 EU-språk, sloganen ”Framtiden har en lång historia”, en webbplats¹⁶, tryckt och audiovisuellt informationsmaterial på alla EU-språk samt en verktygslåda för lärare¹⁷. Dessutom publicerades ett nyhetsbrev varannan månad som nådde ut till över 8 000 personer (varav merparten prenumeranter fanns i Spanien, Italien, Belgien, Grekland och Frankrike).

Genom kampanjen på sociala medier nådde man ut till cirka 18 miljoner människor, varav de flesta var ungdomar (i åldersgrupperna 18–24 år och 25–34 år, som utgjorde cirka 31–35 % vardera). Under 2018 förekom #EuropeForCulture 146 000 gånger på sociala medier.

Europaåret för kulturarv fick också stor uppmärksamhet i traditionell tryckt media (26 544 medieartiklar med en sammanlagd läsekrets online på 5,3 miljoner människor). Tv-kanalen Arte hade en särskild programserie om Europaåret 2018 som sändes på fem olika språk.

¹¹ <http://openarchive.icomos.org/2083/>

¹² <https://www.photoconsortium.net/we-are-europeforculture/>

¹³ <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/the-faro-way>

¹⁴ <https://en.unesco.org/news/new-network-young-cultural-heritage-professionals-emerges-unescoeu-project>

¹⁵ http://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2150_88_1_466_ENG

¹⁶ <https://europa.eu/cultural-heritage/>

¹⁷ <https://europa.eu/learning-corner/>

3.2. Evenemang och initiativ på medlemsstats- och EU-nivå

Totalt anordnades mer än 23 000 evenemang 2018 med över 12,8 miljoner deltagare (11,7 miljoner deltog i evenemang som medlemsstater och intressenter hade anordnat, och 1,1 miljon deltog i sådana som hade anordnats av EU-institutionerna)¹⁸. Över 13 000 evenemang tilldelades kulturarvsmärket 2018 (varav 2 300 bara i Irland).

I de tredjeländer som deltog i Europaåret genomfördes dessutom över 620 initiativ och evenemang med mer än 600 000 deltagare.

De 38 medlemmarna i intressentkommittén, däribland Unesco och Europarådet, genomförde 475 evenemang och initiativ med nästan 400 000 deltagare. Ett av de ledande initiativen var det europeiska kulturarvstoppmötet ”Sharing heritage – sharing values” som hölls i Berlin i juni 2018 och resulterade i att toppmötet uppmanade till insatser i ”Cultural Heritage for the Future of Europe”, som undertecknades av över 2 200 medborgare och organisationer¹⁹.

Europaparlamentet anordnade en särskild högnivåkonferens och ett interparlamentariskt utskottssammanträde om det europeiska kulturarvet. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Europeiska regionkommittén anordnade också flera särskilda evenemang och informationsaktiviteter.

3.3. EU-finansierade projekt och tio europeiska initiativ

Kommissionen utfärdade en särskild inbjudan att lämna förslag inom programmet Kreativa Europa. Som ett resultat av denna förslagsinfordran inkom 77 ansökningar varav 29 transnationella samarbetsprojekt valdes ut, till ett totalt belopp på 4,8 miljoner euro²⁰.

Den ordinarie inbjudan till samarbetsprojekt inom Kreativa Europa 2018 var också öppen för kulturarv. Resultatet blev att sammanlagt 10,3 miljoner euro beviljades för 35 kulturarvsprojekt genom Kreativa Europa 2018, jämfört med 4,9 miljoner euro för 16 projekt 2016.

Dessutom gavs betydande finansiering till kulturarvsinsatser från flera EU-program, i linje med artikel 8 i beslut (EU) 2017/864. Europaåret var en övergripande prioritering i programmet Erasmus+, och genom Erasmus+ beviljades nästan 92 miljoner euro till 965 samarbets- och rörlighetsprojekt inom området för kulturarv.

Cirka 6 miljarder euro ställdes ursprungligen till förfogande för kulturarvsinsatser under perioden 2014–2020 inom ramen för sammanhållningsfonderna. På dataplattformen för sammanhållningspolitiken ges uppdaterad information om Europeiska regionala utvecklingsfondens (Eruf) investeringar i kulturarvsinsatser²¹. Under 2018 och 2019 avsattes upp till 100 miljoner euro till forskningsprojekt om kulturarv inom ramen för Horisont 2020. EU:s finansiering för miljöinsatser genom Life-programmet, med fokus på Natura 2000-områden, hade också en viktig roll under Europaåret, precis som projekt inom kulturturism²² och medborgarskap via programmet ”Ett Europa för medborgarna”²³.

¹⁸ Uppskattningar baserat på kvartalsvisa övervakningsrapporter, inbegripet data från EU-medlemsstaternas nationella samordnare, organisationer som ingår i Europaårets intressentkommitté samt information från EU-institutionerna.

¹⁹ <http://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/06/Berlin-Call-Action-Cultural-Heritage-Future-Europe.pdf>

²⁰ Förslagsinfordran var inriktad på två teman: att stärka känslan av att tillhöra ett gemensamt europeiskt rum (12 projekt – 41 % av den totala finansieringen) och att lyfta fram kulturarvet som en inspirationskälla för nutida skapande (17 projekt – 59 % av den totala finansieringen).

²¹ <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/9gyi-w56p>

²² Program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag https://ec.europa.eu/growth/smes/cosme_en

²³ 02 02 77 21 Förberedande åtgärd – Transnationella kulturrelaterade europeiska turistprodukter

Den gemensamma jordbrukspolitiken bidrog också med stöd till flera initiativ om kulturarvet på landsbygden, via Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu).

Avslutningsvis fortsatte kommissionen under 2018 att ge politiskt och ekonomiskt stöd till Europeana, den paneuropeiska onlineplattformen för kultur.

Som komplement till denna finansiering genomförde kommissionen långsiktiga projekt och politiska initiativ kring tio teman ("tio europeiska initiativ"). De genomfördes i samarbete med Europarådet, Unesco samt andra partner och intresseorganisationer.

3.4. Transnationella initiativ

Under Europaåret för kulturarv 2018 utvecklades flera gränsöverskridande europeiska initiativ som inletts av intressenter och nationella samordnare.

Bland exemplen finns "#Ode2JoyChallenge"²⁴, som anordnades av Europa Nostra (25 länder), "Work It Out"²⁵ som anordnades av European Route of Industrial Heritage, där 3 000 ungdomar dansade samtidigt i tio länder runt om i Europa, och "Torch Initiative"²⁶ som samordnades av Future of Religious Heritage, där människor delade med sig av personliga minnen och berättelser i fråga om det religiösa kulturarvet.

Avslutningsvis finns två exempel på initiativ från medlemsstaternas sida som fick spridning i Europa: "Rendez-vous aux Jardins"²⁷ från det franska kulturministeriet (16 länder) och "Ringing the Bells"²⁸ som startades av den tyska kulturarvskommittén (800 kyrkklockor ringde samtidigt i 25 länder på Internationella fredsdagen den 21 september 2018).

3.5. Den globala spridningen av Europaåret 2018

Europaåret fick global spridning, och länderna på västra Balkan (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Nordmakedonien, Montenegro och Serbien) samt Georgien, Island, Norge och Schweiz anslöt sig.

Europaåret främjade även kapacitetsbyggande för kulturarvssektorn världen över²⁹.

EU-delegationer runt om i världen bidrog till att ge året en mer internationell profil genom aktiviteter av olika slag.

4. POLITISKA RESULTAT PÅ EU-NIVÅ

Europaåret ledde till en rad evenemang runt om i Europa och på annat håll men gav även flera andra utfall och politiska resultat.

²⁴ <https://www.europanostra.org/ode-joy-challenge/>

²⁵ <https://www.erih.net/projects/erih-dance-event-work-it-out/>

²⁶ <https://www.frh-europe.org/projects/frh-torch/more-information/>

²⁷ <https://rendezvousauxjardins.culture.gouv.fr/>

²⁸ <https://sharingheritage.de/en/projects/friede-sei-ih-erst-gelaeute-ringing-the-bells/>

²⁹ – Projekt: Stöd till bildandet av ett varaktigt nätverk av kulturarvsaktörer via kulturvägen på västra Balkan.

– Kapacitetsbyggande för att bekämpa smuggling av kulturarvsföremål, plundring och förstörelse i Irak, Libyen, Syrien och Jemen genom ett gemensamt projekt med Unesco.

– Förverkligande av viktiga utvecklingsmål i Iran, Afghanistan och Centralasien via korridorer för Sidenvägens kulturarv (ekonomiskt stöd på 3,4 miljoner euro)

<https://en.unesco.org/silkroad/about-silk-road>

4.1. Engagemang för kulturarv

Under Europaåret togs en rad initiativ för att engagera yngre och äldre generationer, yrkesverksamma och lokala samhällen i kulturarvet och dess europeiska dimension. Detta ledde bland annat till följande:

- 30 miljoner människor deltog i de 60 000 evenemang som anordnades under den särskilda upplagan av de europeiska kulturarvsdagarna, som var helt ägnad åt Europaåret³⁰.
- Europeana gjorde ett stort antal uppsökande insatser för att främja den digitala tillgången till kulturarvsresurser.
- Ett särskilt pris instiftades som en del av Europeiska kommissionens Access City-pris 2019³¹, som tilldelades Viborg (Danmark) och Monteverde (Italien) för att ha blivit mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
- Europeiska kommissionens gemensamma forskningscentrum tog fram nya verktyg för att främja medborgarnas engagemang för kulturarvet: webbplattformen ”Story Maps”³² (interaktiv och lättillgänglig information om EU-ledda kulturarvsinitiativ i Europa) och webbapplikationen ”Cultural gems”³³ (för utbyte av och större kunskap om kulturella mötesplatser i europeiska städer).
- Kulturarv var det prioriterade temat 2018 inom eTwinning, plattformen för lärare och skolor i Europa. I eTwinning-boken *Europas kulturarv genom eTwinning*³⁴ gavs exempel på projekt och aktiviteter, och 600 personer deltog i en avslutande konferens.
- En verktygslåda och ett onlinespel lanserades på samtliga EU-språk för att ge lärare i alla ämnen eller ämneskategorier idéer till hur de kan få in kulturarvet i undervisningen³⁵.
- 15 000 unga européer deltog i pilotinitiativet ”DiscoverEU” för att upptäcka Europas kulturarv.
- Ungdomar arbetade som volontärer i kulturarvsrelaterade projekt via den europeiska solidaritetskåren.

4.2. Kulturarvets hållbarhet

Under 2018 genomförde Europeiska kommissionen och partnerorganisationer en rad åtgärder för att integrera kulturarvsfrågor i miljö-, arkitektur- och planeringspolitiken. Detta ledde bland annat till följande:

- Leeuwardendeklarationen³⁶ ”Adaptive re-use of built heritage”.
- En förteckning över bästa praxis vid användning av investeringar från Eruf, inbegripet Interregprogrammen, för att bättre skydda, återanvända, stärka och främja kulturarvet³⁷.
- Rapporten³⁸ om kopplingarna mellan kulturarv och Natura 2000^{39 40}.
- Politiska rekommendationer⁴¹ för en hållbar kulturturism liksom en ny definition av hållbar kulturturism.

³⁰ Broschyr med 101 idéer till de europeiska kulturarvsdagarna 2018 –

https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/101-event-ideas-european-heritage-days_sv

³¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=sv&pubId=8208&furtherPubs=yes>

³² <http://eu-commission.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=e3e538d4e4b743c8a6bc7a363fbc2310>

³³ <https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu>

³⁴ <https://www.etwinning.net/sv/pub/newsroom/highlights/learning-from-the-past-design.htm>

³⁵ https://europa.eu/learning-corner/sites/teachers2/files/files/eych-2018-toolkit-teachers_svpdf

³⁶ https://europa.eu/cultural-heritage/news/declaration-adaptive-reuse-built-heritage-adopted_en

³⁷ E-boken ”Connecting Cultures, Connected Citizens” –

<http://www.interact-eu.net/library/e-book-connecting-cultures-connected-citizens/pageflip>

³⁸ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/links_natural_cultural_heritage_en.htm

³⁹ https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/index_en.htm

⁴⁰ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/case_study_natura2000_cultural_heritage.pdf

- Tilldelning av Edenpriset till 18 framstående europeiska resmål⁴² för att ha utvecklat ett specifikt turistutbud baserat på deras lokala materiella kulturtillgångar⁴³.
- ”World Heritage Journeys Europe” i samarbete med Unesco, där en presentation görs av 34 symboliska och mindre kända platser i 19 europeiska länder som ingår i Unescos världsarv⁴⁴.
- Sex transnationella projekt med 46 stödmottagare som främjade transnationella turismprodukter avseende det europeiska kulturarvet med hjälp av teknik relaterad till kulturella och kreativa näringar⁴⁵.
- Utfärdande av Barcelonadeklarationen⁴⁶ för att öka den europeiska turismens sociala och kulturella hållbarhet och konkurrenskraft.

4.3. Skydd av kulturarvet

Europaåret för kulturarv 2018 fick många att engagera sig för att förbättra skyddet av kulturarvet på EU-nivå. Detta ledde bland annat till följande:

- Europeiska kvalitetsprinciper för EU-finansierade insatser med en eventuell påverkan på kulturarvet, i samarbete med Icomos⁴⁷.
- Studien *Safeguarding Cultural Heritage from Natural and Man-Made Disasters* som utgör en första kartläggning av strategier och verktyg på EU-nivå som bidrar till genomförandet av Sendai-ramverket för katastrofriskreducering och banar väg för ett bättre samarbete mellan medlemsstaterna⁴⁸.
- Forsknings- och kapacitetsbyggnadsprojekt för att öka medvetenheten om katastrofrisker för kulturarvet⁴⁹ och förbättra de förebyggande åtgärderna.
- Studie av den olagliga handeln med kulturföremål och användningen av tillgänglig teknik för att bekämpa denna, för att bidra till en djupare kunskap om denna brottsliga verksamhet och om hur den kan stoppas⁵⁰.
- En verktygslåda som tagits fram i samarbete med Unesco för Europas rättsväsende och tjänstemän inom brottsbekämpningen för att motverka den olagliga handeln med kulturföremål⁵¹.
- En bedömning av möjligheten att främja utnyttjandet av det europeiska jordobservationsprogrammet (Copernicus) för bevarande, övervakning och förvaltning av kulturarvet⁵².

⁴¹ Rekommendationer från arbetsgruppen inom ramen för den öppna samordningsmetoden för en hållbar kulturturism. Se https://europa.eu/cultural-heritage/toolkits/sustainable-cultural-tourism-recommendations_sv

⁴² https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_sv#y2017

⁴³ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/about/themes_sv#y2017

⁴⁴ <https://visitworldheritage.com/en/eu/>

⁴⁵ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/29223>

⁴⁶ Initiativtagare var NECSTouR i samarbete med den europeiska resekommissionen, Europa Nostra och det europeiska nätverket för kulturturism med stöd av European Heritage Alliance 3.3.

Se <http://necstour.eu/news/barcelona-declaration-“better-places-live-better-places-visit”-necstour’s-legacy-2018-european>

⁴⁷ <http://openarchive.icomos.org/2083/>

⁴⁸ <https://publications.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-sv/format-PDF/source-71040971>

⁴⁹ I linje med mål C (minska de direkta ekonomiska förlusterna) i Sendai-ramverket för katastrofriskreducering.

https://www.unisdr.org/files/43291_sendaiframeworkfordrren.pdf

⁵⁰ <https://publications.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/d79a105a-a6aa-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-sv/format-PDF>

⁵¹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000266098>

⁵² https://publications.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/220f385f-76bd-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-sv?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=677&WT.ria_f=3988&WT.ria_ev=search

- Åtgärder för att i samband med evenemanget ”Climate Heritage Mobilisation” få sektorerna för kulturarv och historiskt bevarande att göra insatser för klimatet i enlighet med Parisavtalet. Evenemanget anordnades under klimattoppmötet ”Global Climate Action Summit 2018” i samarbete med Icomos⁵³.

4.4. Innovation

Under Europaåret 2018 inleddes ett omfattande arbete för att främja utvecklingen av innovativa och banbrytande lösningar på problemen inom kulturarvssektorn. Detta ledde bland annat till följande:

- Publikationen *Policy Review: Innovation in Cultural Heritage Research*⁵⁴, Cordis resultatpaketet *Heritage at Risk: EU research and innovation for a more resilient cultural heritage*⁵⁵ och publikationen *Innovative solutions for Cultural Heritage*⁵⁶;
- *Fostering cooperation in the European Union on skills, training and knowledge transfer in cultural heritage professions* – en handbok med god praxis för kultur- och utbildningsinstitutioner⁵⁷.
- Utarbetande av den nya versionen av ”Cultural and Creative Cities Monitor”⁵⁸ – ett riktmärkningsverktyg för att övervaka genomförandet av ”Cultural and Creative Cities” i Europa.
- EU:s och Europarådets gemensamma pilotprojekt ”Steps”⁵⁹, som syftar till att hitta fungerande modeller för delaktighetsbaserad styrning.
- EU:s och Europarådets gemensamma projekt ”The Faro Way: enhanced participation in cultural heritage”⁶⁰.
- Rapporten *Participatory governance of cultural heritage* från EU:s expertgrupp om delaktighetsbaserad styrning av kulturarvet⁶¹.

5. UPPFÖLJNING AV DEN EUROPEISKA RAMEN FÖR ÅTGÄRDER FÖR KULTURARV

För att säkerställa Europaårets långsiktiga politiska påverkan offentliggjorde Europeiska kommissionen den 5 december 2018 en europeisk ram för åtgärder för kulturarv⁶² (SWD(2018) 491), där det fastställs en gemensam riktning för kulturarvsrelaterad verksamhet på europeisk nivå, framför allt i EU:s politik och program.

Åtgärdsramen består av fyra principer, fem pelare och 65 åtgärder.

De fyra principerna för den europeiska ramen för åtgärder för kulturarv utgörs av en människocentrerad strategi, integrering av kulturarvsfrågor i EU:s olika politikområden, ett evidensbaserat beslutsfattande och ett flerparsamarbete.

De fem insatsområdena är följande:

⁵³ <https://www.globalclimateactions summit.org/events/cultural-heritage-network-2/>

⁵⁴ <https://publications.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/1dd62bd1-2216-11e8-ac73-01aa75ed71a1>

⁵⁵ <https://publications.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/1dcbe60b-79ba-11e8-ac6a-01aa75ed71a1/>

⁵⁶ <https://publications.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/2a7477b0-e988-11e8-b690-01aa75ed71a1/language-sv>

⁵⁷ <https://publications.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/e38e8bb3-867b-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-sv/format-PDF/source-98656174>

⁵⁸ <https://composite-indicators.jrc.ec.europa.eu/cultural-creative-cities-monitor/>

⁵⁹ <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/cultural-heritage-and-diversity>

⁶⁰ <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/-/new-joint-project-the-faro-way-enhanced-participation-in-cultural-heritage->

⁶¹ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8837a15-437c-11e8-a9f4-01aa75ed71a1/language-en>

⁶² <https://ec.europa.eu/culture/sites/culture/files/library/documents/staff-working-document-european-agenda-culture-2018.pdf>

- Kulturarv för ett inkluderande Europa: deltagande och tillgång för alla.
- Kulturarv för ett hållbart Europa: smarta lösningar för en sammanhållen och hållbar framtid.
- Kulturarv för ett motståndskraftigt Europa: bevara hotade arv.
- Kulturarv för ett innovativt Europa: mobilisera kunskap och forskning.
- Kulturarv för starkare globala partnerskap; stärka det internationella samarbetet.

Genom ramen upprättas dessutom en ny expertgrupp vid kommissionen med flera aktörer inom området för kulturarv⁶³, som kommer att fungera som en plattform för samråd och utbyte av bästa praxis för en hållbar och delaktighetsbaserad kulturarvspolitik i Europa.

6. ALLMÄN BEDÖMNING

Europaåret blev en framgång när det gäller att stärka kulturarvets europeiska dimension.

I en förklaring som antogs i Bukarest den 16 april 2019 konstaterade EU:s kulturministrar⁶⁴ att framgången med Europaåret för kulturarv 2018 berodde på att det fanns en lämplig flerpartsram för styrning, en tydlig tematisk inriktning, engagemang i olika delar av samhället och gränsöverskridande samarbete⁶⁵.

Ministrarna välkomnade den europeiska ramen för åtgärder för kulturarvet och uttryckte stöd för ytterligare EU-åtgärder på området, i linje med åtgärdsramen.

Europaparlamentet uttryckte stort stöd för Europaåret och ytterligare kulturarvsinsatser på EU-nivå. När resultaten av Europaåret behandlades i utskottet för kultur och utbildning ansåg ledamöterna att Europaåret var en av de största framgångarna för den nuvarande kommissionen, sett till såväl de politiska initiativen som genomförandet. De lovordade modellen med integrerad förvaltning och flerpartssamarbetet samt efterlyste en ambitiös uppföljning⁶⁶.

7. SLUTSATS

Europaåret för kulturarv har positivt bidragit till att människor betraktar Europas kulturarv som en resurs för Europa. Europas kulturarv har satts högre upp på EU:s och ländernas dagordning och aktörer har mobiliserats i omfattande grad. Därmed har Europaåret bidragit till en interkulturell dialog om vad de europeiska länderna har gemensamt.

Baserat på resultaten av Europaåret för kulturarv och med hänsyn tagen till de principer som fastställts i den europeiska åtgärdsramen kommer kommissionen, tillsammans med medlemsstaterna och intressenter inom kulturarvssektorn, att fortsätta tillämpa en mer långsiktig vision för hur Europas kulturarv ska förvaltas, värnas och stärkas.

⁶³ https://ec.europa.eu/culture/news/call-applications-cultural-heritage-forum_en

⁶⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf>

⁶⁵ <https://www.consilium.europa.eu/media/39209/190416-bucharest-declaration-on-the-role-of-culture-in-building-europes-future.pdf>

⁶⁶ Sammanträdet vid utskottet för kultur och utbildning den 2 april 2019, <http://europarl.europa.eu/live/en/committees/video?event=20190402-0900-COMMITTEE-CULT>